

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Kézirat szerzői jogi védelme, felhasználása

Ügyszám: SZJSZT 18/2001

A rendőrség által feltett kérdés:

1. A szerzői jogról szóló 1969. évi III. tv. alapján egy egészében még el nem készült és még részletenként sem publikált műnek egy részlete – mintafejezete – a szerzői jogi törvény oltalma alatt áll-e akkor, ha a mű egy részletét a szerző későbbi publikálásra szánva alkotta? Ha igen, akkor a szerzői jogról szóló, az elkövetéskor hatályos törvénynek mely szakaszai vonatkoznak jelen esetben egy mű részletének a védelmére?
2. F. M. azzal, hogy N. P. szerzőnek az engedélye nélkül **használta fel/hozta nyilvánosságra** a ... című kötet mintafejezetét az R. Kft. nevében benyújtott pályázata során, megsértette-e és ha igen, mely szakaszát sértette meg a cselekmény elkövetésekor hatályos szerzői jogról szóló **1969. évi III. törvénynek?**
3. Amennyiben a rendelkezésre álló iratanyag alapján megállapítható az ügyben a szerzői és szomszédos jogok vonatkozásában jogsértés – figyelemmel a **szerzői jogról szóló 1969. évi III. tv.-re** – akkor az személyhez fűződő jogokat, vagyoni jogokat vagy mindkettőt sért-e?
4. Abban az esetben, ha a cselekmény személyhez fűződő jogokat, vagyoni jogokat vagy mindkettőt sért, úgy ezzel összefüggésben a szerzőt ért vagyoni hátrány mértéke valószínűsíthető-e, a szerzőt egyáltalán megilleti-e díjazás ezen tények mellett és amennyiben igen, az forintosítva mekkora összegben határozható meg, mely jogszabály alapján?

Az eljáró tanács válasza:

Ad 1. A szerzői jogról szóló – 1999. szeptember 1. napjáig hatályban volt – 1969. évi III. törvény (a továbbiakban: Tv) az irodalom, a tudomány és a művészet területén létrehozott alkotásokat azok eredeti jellege alapján részesíti szerzői jogi védelemben. Ez a törvény alapvető szabálya (Tv. 1. és 4. §)

A védelem az alkotás, a mű teljes terjedelmére és annak valamennyi részére kiterjed, függetlenül attól, hogy azt a szerző nyilvánosságra hozta-e vagy sem, illetőleg a mű már elkészült, vagy a szerző annak még csak egy részét készítette el – természetesen minden esetben feltételezve az egyéni, eredeti jellegét.

A mű részletének védelmét a hivatkozott jogszabály külön kiemelve tételesen ugyan nem tartalmazza, de ennek szüksége nyilvánvalóan azért nem merült fel, mert ez következik a Tv. 1. §-ának már hivatkozott alapvető szabályából. Ez ugyanis általános érvennyel mondja ki a felsorolt alkotások védelmét, nem téve ebből a szempontból különbséget a teljes, befejezett mű, vagy annak részei között.

Egyébként azt, hogy a törvényi védelem a mű részleteire is kiterjed, félreérthetlenné teszi a Tv. 17. §-a, amelyben az idézés és az átvétel lehetőségeit szabályozza. Abból a tényből ugyanis, hogy a mű részletének idézését, ill. átvételét meghatározott feltételekkel lehetővé teszi, egyúttal az is következik, hogy a jogszabálynak nem megfelelő módon történő idézés, ill. átvétel sérti a szerző törvényileg védett jogait.

A mű részlete tehát a teljes művel azonos módon áll a törvény védelme alatt, amint erre az eljáró tanács rámutatott, hivatkozva a Legfelsőbb Bíróság Pf. IV. 20089/1993/4. sz. állásfoglalására.

Ad 2. A Tv. 8. §-ának (1) bekezdése értelmében a szerző – személyhez fűződő jogai keretében – határoz arról, hogy műve nyilvánosságra hozható-e, továbbá annak lényeges tartalmáról csak a szerző hozzájárulásával szabad tájékoztatást adni.

A rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható, hogy a szerzőnek ezt a jogát az R. Kft. megsértette, amikor N. P. szerző ... című kéziratának kiadására – a kézirat egy részletének csatolása mellett – pályázatot nyújtott be a szerző tudomása, ill. hozzájárulása nélkül.

Mivel ez a cselekmény egyúttal a mű jogosulatlan felhasználásával járt, ez a Tv. 13. § (1) bekezdésének alapján vagyoni jogainak sérelmét jelenti. A mű bármilyen felhasználásához ugyanis a szerző hozzájárulása szükséges. A műnek vagy akármely részének benyújtása pályázat kiírásánál a mű felhasználásának tekintendő.

A hivatkozott Kft. által elkövetett jogsértésekért a társaság nevében eljáró F. M. ügyvezető felelőssége áll fenn.

Ad 3. Az előző pontban ismertetettek szerint N. P. szerzőnek mind a személyiségi, mind pedig a vagyoni jogait megsértették.

Ad 4. A szerzői jog megsértése esetén a Tv. 52. § (2) bekezdése értelmében kártérítés jár a polgári jogi felelősség szabályai szerint. Az 53. § (1) bekezdése pedig jogosulatlan felhasználásnál a jogszerű felhasználás fejében járó díjazásra is feljogosítja a szerzőt.

A szerzői díjak vonatkozásában meg kell jegyezni, hogy a kiadói szerződések feltételeiről és a szerzői díjakról szóló – többször módosított – 1/1970 (III. 20.) MM. rendeletet ugyancsak 1999. szeptember 1. napjával helyezték hatályon kívül. Így az elkövetés időpontjakor a jogszabály ugyan még hatályos volt, azonban a bekövetkezett árfolyamváltozások miatt a díjrendelkezések helyébe általában az érdekelt felek szerződéses megállapodásai léptek, a rendelet 9. § (1) bekezdés b. pontja alapján.

A szerzői díjigénnyel kapcsolatban indokolt megjegyezni, hogy a fentiekben hivatkozott pályázaton az R. Kft. 240.000.- Ft szerzői díjat szerepeltetett a költségtervben (1999. május 27-én kelt Pályázati adatlap). Ezt a díjat a jelen ügy megítélése szempontjából reálisnak tarjuk.

Budapest, 2001. október 3.

dr. Pálos György
a tanács elnöke

dr. Lindner Gyula
a tanács előadó tagja

dr. Koltay Krisztina
a tanács szavazó tagja